

Chambre des Représentants

SESSION 1966-1967

19 JANVIER 1967

PROJET DE LOI

portant approbation de la Convention portant extension de la compétence des autorités qualifiées pour recevoir les reconnaissances d'enfants naturels, signée à Rome, le 14 septembre 1961.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES ETRANGERES (1)
PAR M. CORBEAU.

MESDAMES, MESSIEURS,

Ainsi qu'il est exposé dans l'avis ci-joint, rédigé par M. Charpentier, au nom de la Commission de la Justice, la présente Convention tend essentiellement à limiter les conséquences préjudiciables pouvant résulter du conflit entre les lois allemandes qui ne connaissent que la reconnaissance des enfants naturels « sans filiation » et les lois nationales d'autres pays signataires — dont la Belgique — qui ne connaissent que la reconnaissance « avec filiation ».

Votre Commission s'est ralliée aux conclusions de la Commission de la Justice, dont elle avait demandé l'avis, et a adopté à l'unanimité le projet de loi portant approbation de la Convention susdite.

Le Rapporteur,
A. CORBEAU.

Le Président,
A. VAN ACKER.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Van Acker.

A. — Membres : MM. Delwaide, Dewulf, Gilson, Lefèvre (Théo), Moyersoën, Parisis, Scheyven, Schyns, Tindemans. — MM. Bohy, Craeybeckx, Fayat, Glinne, Larock, Radoux, Van Acker, Van Eynde. — MM. Boey, Corbeau, Kronacker, Lerouge, Mundeeler. — M. Van der Elst.

B. — Suppléants : MM. Claeys, Cooreman, Devos (R.), Meyers, Saintraint. — MM. Cools, (A.), De Keuleneir, Terwagne, Toubeau. — MM. Delforge, Lefebvre (R.), Mergam. — M. Schiltz.

Voir :

349 (1966-1967) : N° 1.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1966-1967

19 JANUARI 1967

WETSONTWERP

houdende goedkeuring van de Overeenkomst tot uitbreiding van de bevoegdheid van de autoriteiten belast met de registratie van de erkenning van onwettige kinderen, ondertekend op 14 september 1961, te Rome.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE ZAKEN (1)
UITGEBRACHT DOOR DE HEER CORBEAU.

DAMES EN HEREN,

Zoals is uiteengezet in het hierbijgevoegde advies, dat namens de Commissie voor de Justitie door de heer Charpentier werd opgesteld, heeft deze Overeenkomst hoofdzakelijk ten doel de nadelige gevolgen te beperken die kunnen voortvloeien uit de tegenstrijdigheid tussen de Duitse wetgeving, die slechts de erkenning kent van natuurlijke kinderen « zonder familierechtelijk gevolg » en de nationale wetgevingen van andere ondertekenende landen — waaronder België — die slechts de erkenning « met familierechtelijk gevolg » kennen.

Uw Commissie heeft de besluiten van de Commissie voor de Justitie, om wier advies zij had verzocht, bijgetreden en het wetsontwerp houdende goedkeuring van voornoemde Overeenkomst eenparig aangenomen.

De Verslaggever,
A. CORBEAU.

De Voorzitter,
A. VAN ACKER.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Van Acker.

A. — Leden : de heren Delwaide, Dewulf, Gilson, Lefèvre (Théo), Moyersoën, Parisis, Scheyven, Schyns, Tindemans. — de heren Bohy, Craeybeckx, Fayat, Glinne, Larock, Radoux, Van Acker, Van Eynde. — de heren Boey, Corbeau, Kronacker, Lerouge, Mundeeler. — de heer Van der Elst.

B. — Plaatsvervangers : de heren Claeys, Cooreman, Devos (R.), Meyers, Saintraint. — de heren Cools (A.), De Keuleneir, Terwagne, Toubeau. — de heren Delforge, Lefebvre (R.), Mergam. — de heer Schiltz.

Zie :

349 (1966-1967) N° 1.

AVIS
ÉMIS AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR M. CHARPENTIER.

Par lettre du 22 janvier 1964, M. le Président de la Chambre, président de la Commission des Affaires Etrangères, a fait savoir à M. le Président de la Commission de la Justice qu'en sa séance du mercredi 22 janvier, la Commission des Affaires Etrangères, avant de prendre une décision sur le projet de loi portant extension de la compétence des autorités qualifiées pour recevoir les reconnaissances d'enfants naturels, signée à Rome, le 14 septembre 1961, avait souhaité connaître l'avis de la Commission de la Justice.

L'exposé des motifs du projet précise l'objet et le but de la Convention signée à Rome, le 14 septembre 1961 par dix pays européens dont les 6 pays de la Communauté Economique Européenne.

La Convention tend à limiter les conséquences préjudiciables pouvant résulter du conflit entre les lois allemandes qui ne connaissent que la reconnaissance des enfants naturels « sans filiation » et les lois nationales d'autres pays signataires — dont la Belgique — qui ne connaissent que la reconnaissance « avec filiation ».

L'article premier de la Convention définit les termes « reconnaissance avec filiation » et « reconnaissance sans filiation » :

« L'acte par lequel une personne déclare être le père d'un enfant naturel est désigné par les termes « reconnaissance avec filiation » ou par les termes « reconnaissance sans filiation » suivant que cette déclaration tend à établir ou non un lien juridique de filiation entre celui qui la souscrit et l'enfant naturel qui en est l'objet. »

Pour mieux comprendre ces définitions, il est utile de citer l'exposé des motifs, qui résume les dispositions de la législation allemande de la manière suivante :

« Il n'existe pas de filiation naturelle au sens du Code Napoléon.

La filiation hors mariage est toujours légitime vis-à-vis de la mère et cette filiation existe de plein droit.

Vis-à-vis du père, la filiation hors mariage n'est légitime qu'en cas de légitimation; dans tous les autres cas, elle est de pur fait. »

La simple reconnaissance sans filiation n'attribue, en conséquence, à l'enfant, ni la nationalité, ni le nom du père, ni des droits sur la succession de celui-ci; elle impose seulement à l'auteur de la reconnaissance une obligation alimentaire.

Les dispositions allemandes ont pour effet : « qu'une reconnaissance souscrite soit en Allemagne, soit en Belgique, par un ressortissant allemand, ne crée pas, en droit allemand de lien de filiation entre l'auteur de la reconnaissance et l'enfant et n'attribue pas à celui-ci la nationalité allemande.

ADVIES
NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR DE HEER CHARPENTIER.

Bij brief dd. 22 januari 1964, heeft de Voorzitter van de Kamer, tevens voorzitter van de Commissie voor de Buitenlandse Zaken, aan de voorzitter van de Commissie voor de Justitie laten weten dat de Commissie voor de Buitenlandse Zaken, in haar vergadering van woensdag 22 januari, de wens had uitgesproken de mening te kennen van de Commissie voor de Justitie vooraleer een beslissing te nemen over het wetsontwerp tot uitbreiding van de bevoegdheid van de autoriteiten belast met de registratie van de erkenning van onwettige kinderen, ondertekend te Rome op 14 september 1961.

De Memorie van toelichting van het ontwerp bepaalt het voorwerp en het doel van de Overeenkomst die op 14 september 1961 te Rome ondertekend werd door tien Europese landen, waaronder de 6 landen van de Europese Economische Gemeenschap.

De Overeenkomst heeft tot doel de nadelige gevolgen te beperken die kunnen voortvloeien uit de tegenstrijdigheid tussen de Duitse wetgeving, die slechts de erkenning kent van natuurlijke kinderen « zonder familierechtelijk gevolg » en de nationale wetgevingen van andere ondertekenende landen — waaronder België — die slechts de erkenning « met familierechtelijk gevolg » kennen.

Het eerste artikel van de Overeenkomst omschrijft de termen « erkenning met familierechtelijk gevolg » en « erkenning zonder familierechtelijk gevolg » :

« De verklaring waarbij een persoon te kennen geeft de vader van een onwettig kind te zijn, wordt aangeduid met de woorden « erkenning met familierechtelijk gevolg » of met de woorden « erkenning zonder familierechtelijk gevolg », naar gelang deze verklaring al dan niet de strekking heeft om een familierechtelijke betrekking te leggen tussen degene die de verklaring aflegt en het onwettig kind waarop de verklaring betrekking heeft. »

Ten einde die bepalingen beter te begrijpen is het wel nuttig de Memorie van toelichting aan te halen, waarin de beschikkingen van de Duitse wetgeving als volgt zijn samengevat :

« Er bestaat geen natuurlijke afstamming in de zin van het Wetboek Napoleon.

De afstamming buiten het huwelijk is steeds wettig ten aanzien van de moeder en zij bestaat van rechtswege.

Ten aanzien van de vader is de afstamming buiten het huwelijk slechts wettig wanneer wettiging heeft plaatsgehad; in alle ander gevallen is de afstamming louter feitelijk. »

De eenvoudige erkenning zonder familierechtelijk gevolg verleent bijgevolg aan het kind noch de nationaliteit, noch de naam van de vader, noch het recht op de nalatenschap van deze laatste; ze legt aan diegene die de erkenning gedaan heeft enkel een onderhoudsplicht op.

De Duitse wetsbepalingen hebben tot gevolg : « dat een erkenning die hetzij in Duitsland, hetzij in België, door een Duits onderdaan wordt gedaan, naar Duits recht geen band van afstamming doet ontstaan tussen de erkenner en het kind, en dit laatste de Duitse nationaliteit niet doet verkrijgen.

En droit belge, par contre, cette reconnaissance crée en principe un lien de filiation et a, le cas échéant, pour effet d'enlever à l'enfant la nationalité belge ou d'empêcher l'enfant d'acquérir cette nationalité à la suite d'une reconnaissance ou d'une légitimation ultérieure par un Belge. »

L'exposé des motifs rappelle qu'« afin de limiter les conséquences préjudiciables qui peuvent résulter du conflit entre les lois belge et allemande, on a été amené à admettre une solution double suivant qu'il s'agit du statut familial (droit civil) ou de la nationalité (droit public) ».

Cette solution double était un pis aller et contenait d'ailleurs une contradiction.

La Convention de Rome règle la question dans ses articles 2 et 3 en stipulant ce qui suit :

« Sur le territoire des Etats contractants dont la législation ne prévoit que la reconnaissance *sans* filiation, les ressortissants des autres Etats contractants dont la législation prévoit la reconnaissance *avec* filiation, sont admis à souscrire une reconnaissance avec filiation. »

D'autre part, l'article 3 vise le cas inverse et décide que :

« Sur le territoire des Etats contractants dont la législation ne prévoit que la reconnaissance *avec* filiation, les ressortissants des autres Etats contractants dont la législation prévoit la reconnaissance *sans* filiation, sont admis à souscrire une reconnaissance sans filiation. »

Ces déclarations se feront suivant les modalités et dans les conditions précisées par les articles 4 et 5 de la Convention.

Les conséquences pratiques de la Convention sont soulignées par des exemples concrets repris par l'exposé des motifs qui conclut :

« Elle (la Convention) présente un intérêt certain, étant donné le nombre des enfants se trouvant dans un des cas prévus par la Convention. »

Elle garantit aux ressortissants des Etats signataires, l'application de leur législation nationale.

Tel est aussi l'avis de la Commission de la Justice, qui a été donné à l'unanimité.

16 novembre 1966.

Le Rapporteur,
E. CHARPENTIER.

Le Président,
A. DE GRUYSE.

Naar Belgisch recht daarentegen brengt deze erkenning in beginsel een band van afstamming tot stand en heeft ze eventueel tot gevolg dat aan het kind de Belgische nationaliteit wordt ontnomen of dat het wordt belet die nationaliteit, ingevolge een latere erkenning of wettiging door een Belg, te verkrijgen. »

In de Memorie van toelichting wordt eraan herinnerd dat, « om de nadelige gevolgen te beperken die kunnen voortvloeien uit het conflict tussen de Belgische wet en de Duitse, men tot een tweevoudige oplossing gekomen is, naargelang het gaat om de familierechtelijke status (burgerlijk recht) of de nationaliteit (publiek recht). »

Die dubbele oplossing was slechts een lapmiddel en behelsde trouwens een tegenstrijdigheid.

De Overeenkomst van Rome regelt het vraagstuk in zijn artikelen 2 en 3, waarin het volgende bepaald wordt :

« In het gebied van de Overeenkomstsluitende Staten welke wetgeving slechts erkenning *zonder* familierechtelijk gevolg kent, worden de onderdanen van de andere Overeenkomstsluitende Staten welke wetgeving erkenning *met* familierechtelijk gevolg kent, tot erkenning met familierechtelijk gevolg toegelaten. »

Aan de andere kant heeft artikel 3 betrekking op het tegenovergestelde geval en er wordt daarin bepaald :

« In het gebied van de Overeenkomstsluitende Staten welke wetgeving slechts erkenning *met* familierechtelijk gevolg kent, worden de onderdanen van de andere Overeenkomstsluitende Staten welke wetgeving erkenning *zonder* familierechtelijk gevolg kent, tot erkenning zonder familierechtelijk gevolg toegelaten. »

Die verklaringen moeten worden gedaan op de wijze en onder de voorwaarden als omschreven in de artikelen 4 en 5 van de Overeenkomst.

De praktische gevolgen van de Overeenkomst worden in het licht gesteld door concrete voorbeelden welke in de Memorie van toelichting zijn overgenomen. Deze besluit als volgt :

« Zij (de Overeenkomst) biedt een wezenlijk belang daar een aanzienlijk aantal kinderen zich in een der gevallen bevinden waarin de Overeenkomst voorziet. »

Zij waarborgt de onderhorigen van de ondertekenende Staten de toepassing van hun nationale wetgeving.

Dat is ook het eenparig uitgebracht advies van de Commissie voor de Justitie.

16 november 1966.

De Verslaggever,
E. CHARPENTIER.

De Voorzitter,
A. DE GRUYSE.